

STUSMILUS: Ένα Λαϊκό Αστεροσκοπείο στη Σαλαμίνα

Αθανάσιος Κρανιδιώτης - 09/07/2021

Διπλωματική εργασία

Φοιτητής: **Κρανιδιώτης Αθανάσιος**

Επιβλέποντες: Καναρέλης Θεοκλής, Φιλιππιτζής Δημήτρης (Εξωτερικός διδάσκων)

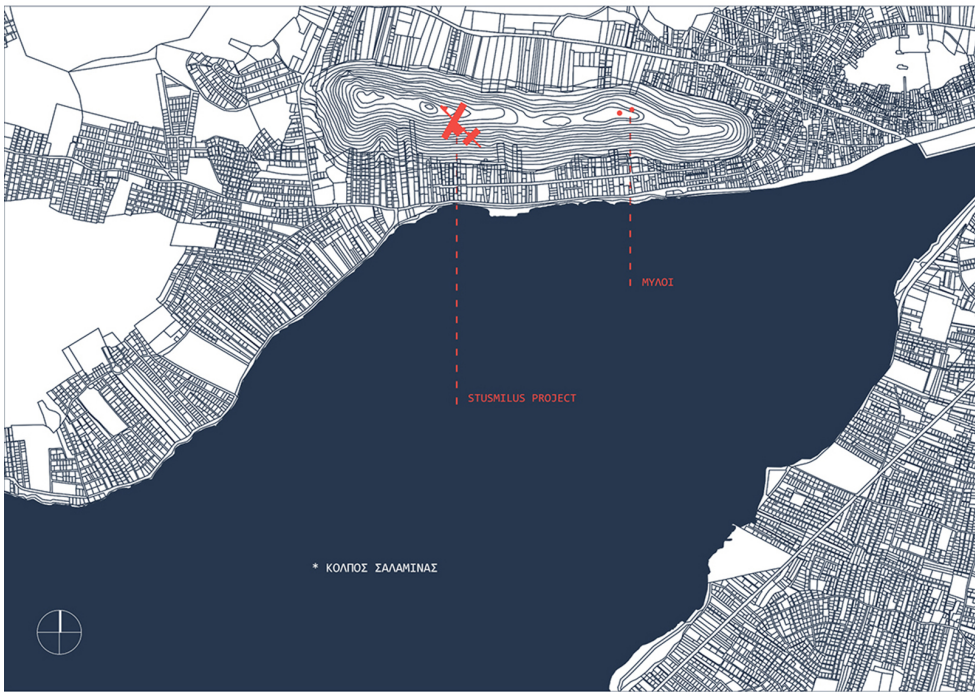
Τμήμα: Αρχιτεκτόνων Μηχανικών | Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ακαδημαϊκό έτος: 2018/-19

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει θέμα τη δημιουργία ενός κτιριακού συγκροτήματος στο νησί της Σαλαμίνας, που υπηρετεί αλλά και προάγει την επιστήμη και τις τέχνες, ενώ σαν κτιριακό πρόγραμμα πλαισιώνεται γύρω από ένα Λαϊκό Αστεροσκοπείο. Σκοπός, μαζί με την οικονομική και τουριστική ανάπτυξη του νησιού, είναι, με την αύξηση της επισκεψιμότητας, να φέρει τον κόσμο της Σαλαμίνας αλλά και της Δυτικής Αττικής κοντά στην αστρονομία και να συμβάλει στη διεύρυνση και τη διατήρηση μιας κοινότητας ερασιτεχνών αστρονόμων στο νησί.

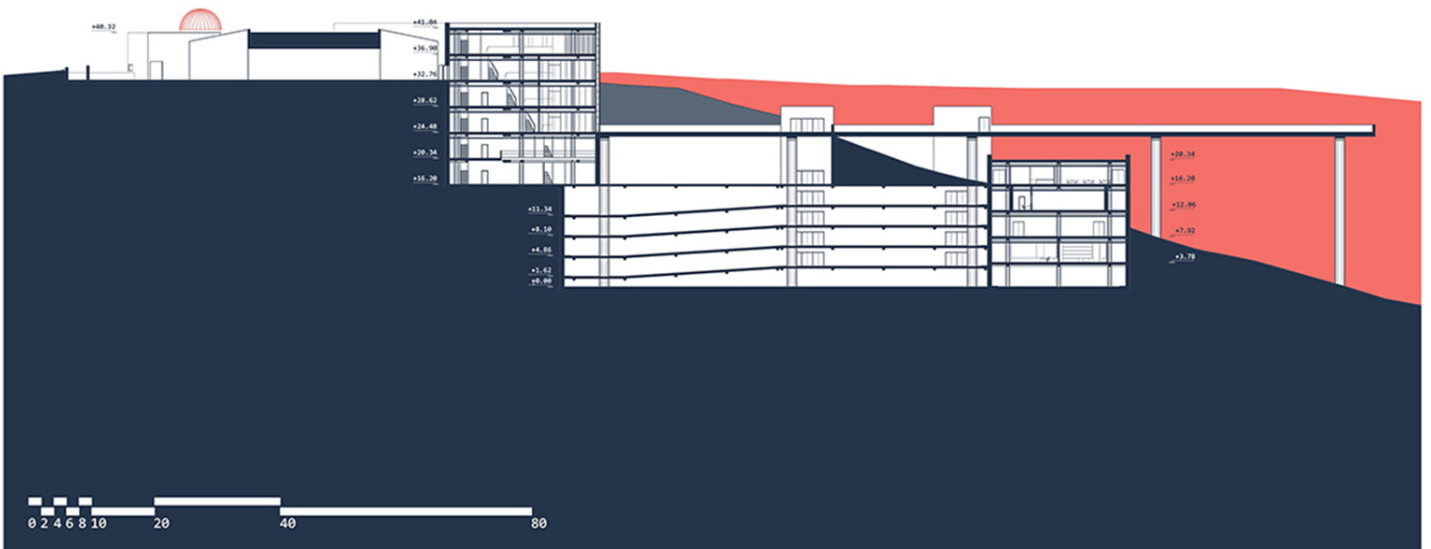
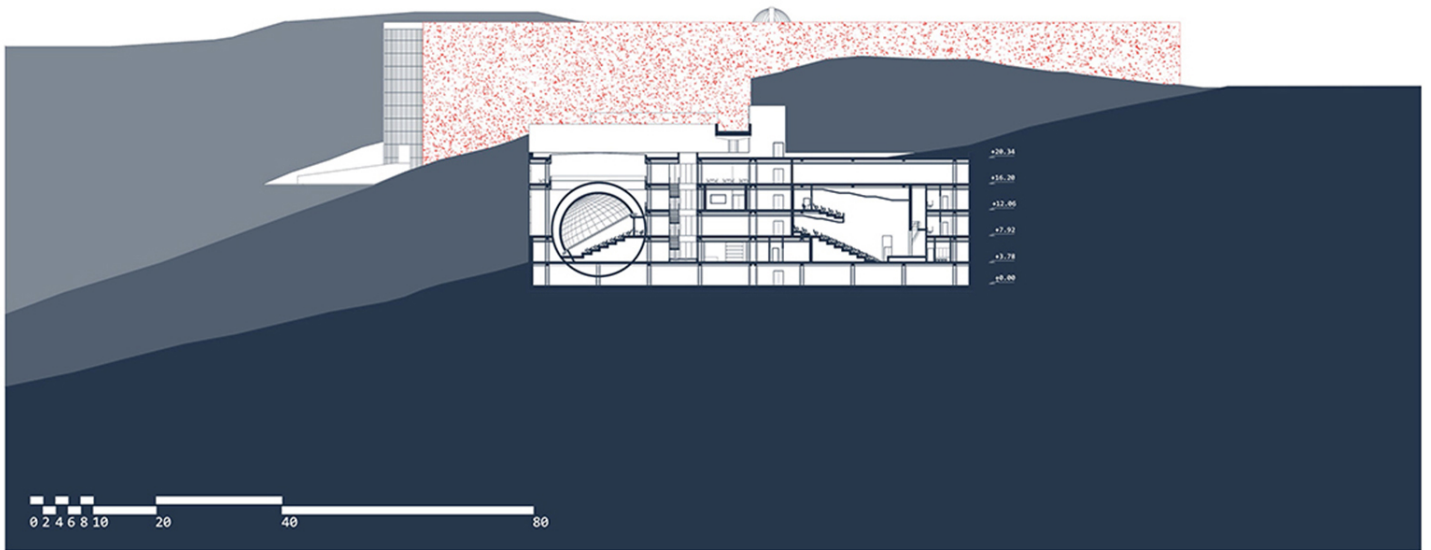
Η επιστημονική παρατήρηση των ουρανίων σωμάτων απαιτεί τοποθεσίες απομακρυσμένες από τις αστικές περιοχές, στις οποίες τα φώτα των πόλεων δεν παρεμβάλλονται. Στην περίπτωση όμως των Λαϊκών Αστεροσκοπειών η συνθήκη αυτή δεν ισχύει, διότι τα τηλεσκόπιά τους πρέπει να είναι εύκολα προσπελάσιμα από τους επισκέπτες. Έτσι, για την τοποθέτηση του εν λόγω κτιριακού συγκροτήματος, επιλέχθηκε και εγκρίθηκε από το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών ο λόφος του Αγίου Νικολάου, γνωστός στους ντόπιους και ως "Μύλοι" λόγω την ύπαρξης δύο ανεμόμυλων στην Ανατολική πλευρά του. Βρίσκεται σε κεντρικό σημείο στη βόρεια πλευρά του κόλπου της Σαλαμίνας, με ένα ανεμπόδιτο οπτικό πεδίο 360 μοιρών. Ταυτοχρόνως, η κεντρική θέση του λόφου και η μικρή απόσταση από το κέντρο του νησιού και από τα περισσότερα σχολεία το κάνει ευκολότερα προσβάσιμο μέσω οχήματος από τον δρόμο που θα διανοιχθεί, αλλά και ως πεζός από το ήδη υπάρχον μονοπάτι από μεγαλύτερη μερίδα μαθητικού -και όχι- κόσμου.

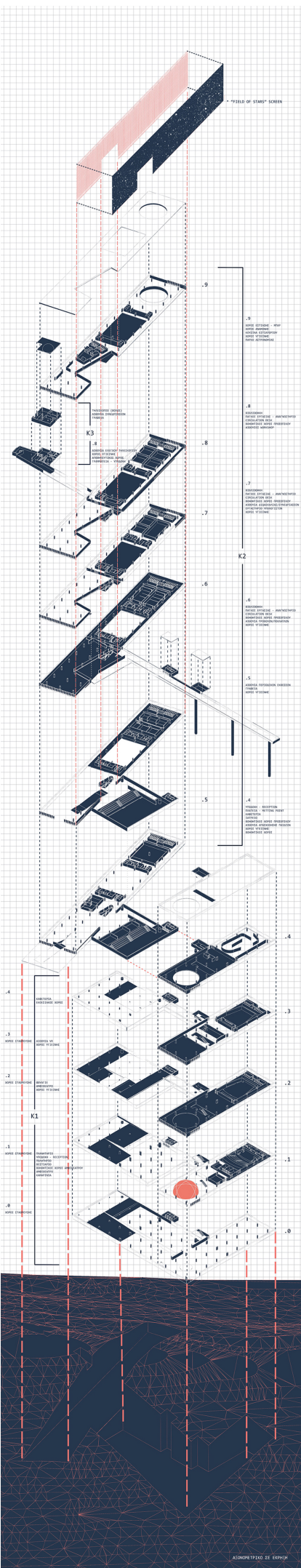
Κεντρική ιδέα αποτελεί η θέα και η θέαση. Τα κτίρια είναι αρκετά εσωστρεφή με πολύ συγκεκριμένα πεδία θέασης. Από τη μία μεριά του λόφου ο κόλπος της Σαλαμίνας -μια πιο νησιωτική πλευρά του νησιού-, ενώ, από την άλλη η πόλη -το αστικό πρόσωπο του νησιού- και επάνω ο ουρανός.

Η σύνθεση πλαισιώνεται γύρω από μια διαδρομή από τον Βορρά προς τον Νότο. Η ευθεία γραμμή αυτή ενώνει το αστεροσκοπείο από την πίσω μεριά του λόφου με τα υπόλοιπα κτίρια, και καταλήγει στο άκρο σαν πρόβολος προς τον κόλπο του νησιού. Μέσω αυτού του διαδρόμου, είτε υπόγεια είτε υπέργεια, γίνεται και η μετάβαση του κοινού από το ένα στο άλλο κτίριο. Τέμνει κάθετα τα δύο κτίρια στον Νότο διατρέχοντάς τα, και εφάπτεται στο αστεροσκοπείο στον Βορρά.

Προτείνεται, λοιπόν, ένα συγκρότημα τριών κτιρίων K1, K2 και K3. Το K1, το νοτιότερο, είναι κτίριο με χρήσεις θέασης, όπως πλανητάριο, αμφιθέατρο, αίθουσα VR. Το K2, που ενώνει τις δύο πλευρές του λόφου, είναι κτίριο έρευνας και μάθησης, με αίθουσες διδασκαλίας, υπολογιστών, βιβλιοθήκη και αίθουσες workshop και πολλαπλών χρήσεων. Τέλος το K3, από τη βόρεια πλευρά του λόφου, είναι το κτίριο του λαϊκού αστεροσκοπείου.

Λόγω της ιδιαίτερης χρήσης, χρειάζεται και ιδιαίτερη αντιμετώπιση όσον αφορά τον εξωτερικό φωτισμό. Πέρα από τον λόφο που λειτουργεί σαν φυσικό εμπόδιο για τη φωτορύπανση, οι δύο πλαϊνοί τοίχοι του κεντρικού κτιρίου συμβάλλουν στην περαιτέρω απομόνωση του αστεροσκοπείου. Στον ανατολικό από τους δύο αυτούς τοίχους, έχουν αναρτηθεί πλάκες από σκυρόδεμα με οπτικές ίνες διαφόρων διατομών, αφήνοντας το φως να περάσει σε ένα τυχαίο μοτίβο που θυμίζει έναστρο ουρανό. Όσον αφορά τον εξωτερικό φωτισμό, χρησιμοποιούνται φώτα που κατευθύνουν τον φωτεινό κώνο προς τα κάτω και τοποθετούνται αποκλειστικά στις άκρες των διαδρόμων, στις κουπαστές και στις σκάλες, δίνοντας έμφαση στα φώτα του νησιού τριγύρω του κόλπου αλλά και του νυχτερινού ουρανού.

Κύριο μέλημα της μελέτης είναι η συμβίωση μιας καθαρά γεωμετρικής μορφής με το φυσικό τοπίο, με τρόπο που να ξεχωρίζει, αλλά ταυτόχρονα να το σέβεται. Γι' αυτό του σκοπού αρχικά, το ύψος των κτιρίων δεν είναι σε καμία περίπτωση μεγαλύτερο από το μέγιστο ύψος του λόφου. Παρά το μεγάλο μέγεθος του συγκροτήματος σε κάτοψη (λόγω της ανάγκης εξυπηρέτησης όχι μόνο του νησιού αλλά και της Δυτικής Αττικής), τα τμήματα των κτιρίων που φαίνονται από το επίπεδο της ζωής του νησιού είναι αρκετά μικρότερα, με σκοπό να μην φαίνεται «ξένο» και να μην συνδέεται ή συγχέεται με τους μύλους που βρίσκονται 500 μέτρα ανατολικότερα.

